

До друга віршника

Олександр Пушкін

Арісте! Й ти в юрбі служителів Парнаса!
Ти хочеш осідлать упертого Пегаса;
За лаврами спішиш на небезпечний шлях
І строгу критику стрічаєш у боях!

Арісте, вір мені, покинь перо й чорнило,
Забудь струмки, ліси, смутні оті могили,
В холодних співанках любов'ю не палай;
Щоб не злетіть з гори, мерщій униз чвалай!
Без тебе віршників доволі єсть і буде;
Їх твори видадуть — і цілий світ забуде.
Можливо, і тепер, відрікшись від утіх,
З дурною музою в нарадах потайних
У домі, що прийняв Мінервину егіду*,
Хтось пише тайкома нову "Телемахіду".
О, бійся талану безглуздох співаків,
Що убивають нас вагою пишних слів!
Несправедливості потомства суд не знав:
На Пінді лаври є, та й кропива буває.
Страшись безславної! — Ну що, як Аполлон,
Почувши, що і ти поліз на Гелікон,
Золотокудрою хитне лиш головою
І надарить тебе — спасеною лозою?

Та що? Ти хмуришся, мов хочеш відказать!
"Будь ласка, не втручайся і зайвих слів не трать;
Як я наважився, то вже не відступаю,
Судила доля так, я ліру обираю.
Хай гудить світ мене,— зречусь його тенет;
Кричи, ганьби чи лай,— а я таки поет".

Арісте, не поет, хто римувати вмів
І, скриплячи пером, паперу не жаліє:
Хороші вірші, бач, складніша річ писать,
Ніж Вітгенштейнові французів побивать.
В той час, як Дмитрієв, Державін, Ломоносов,
Співці уславлені, краса і гордість росів,

І розум живлять нам, і вчать зичливо нас,—
О скільки гине книг в появи самий час!
Писання голосні Рифматова, Графова
Із Бібрусом тяжким гниють у Глазунова;
Ніхто їх не згада, щоб ту бредню читать,
Прокляття Фебове на них немов печать!

Скажім, діставшися на Гелікон щасливо,
Поетом можеш ти назватись справедливо:
Ласкаво читачі тебе тоді приймуть.
Чи не гадаєш ти, що зразу потечуть
І ріки золота до тебе, поруч слави,
Що вже тримаєш ти на відкупі держави,
Червінці в кованих шкатулках бережеш
І, лежма на боку, їси собі та п'єш?
Ні, рід письменницький, мій друже, не багатий;
Розкішні, з мармуру будовані палати
І скрині золота не суджені йому:
Землянка півсліпа, горище у диму —
Ото палац його, ото блискучі зали.
Поетів — хвалять всі, годують — лиш журнали;
Фортуни колесо не котиться до них;
Руссо нагим родивсь — нагим навіки стих;
Постелю з жебраком Камюєнс розділяє;
Костров занедбаний у злиднях помирає,
Хреста чужа рука поставила над ним;
Життя їх — ряд страждань, гримуча слава — дим.

Тепер ти про свою задумався дорогу.
"Одначе,— скажеш ти,— всіх судячи так строго,
Усе картаючи, як Ювенал новий,
Ти на поезію тут виклав погляд свій;
А чом же сам, на муз не жартома сердитий,
Ти віршами прийшов зо мною говорити?
Що сталося тобі? Безумний ти чи я?"
Арісте, почекай, ось відповідь моя;

В якомусь-то селі, серед мирян поштивих,
Спокійно проживав, до кіс дійшовши сивих,
В миру з сусідами, шановний панотець,
Що по околиці прославивсь як мудрець,

От якось він ішов п'янений із гостини,
Бо на весіллі був, а там не без чарчини.
Попалися йому назустріч мужики.
"Послухай, батюшко,— сказали простаки,—
Нам, грішним, розтлумач — ти ж пий забороняєш
І ненастанно всіх тверезості навчаєш,—
Ми вірили тобі; та що ж ти нині сам..."
"Послухайте,— сказав священник мужикам,—
Як в церкві вас учу, так вам і слід чинити,
А з мене прикладу ви, друзі, не беріте".

Так само і мені доводиться сказати;
Не хочу виправдань для себе я шукати:
Щасливий, хто живе спокійно, без турботи,
До віршів жодної не маючи охоти,
Своїми одами журналів не тягчить
І над експромтами по тижню не сидить!
Не любить він сягати до верховин Парнаса,
Він не шукає муз та бистрого Пегаса;
Рамаков не прийде йому труїти світ;
Щасливий, друже, він,— тому, що не піїт.

Та досить цих розмов — боюсь тобі докучити
І сатиричними писаннями замучити.
Чи за пораду ти подякуєш мені?
Признайся, друже мій: писатимеш чи ні?..
Роби хоч сьак, хоч так, а я скажу у вічі,
Що слава — добра річ, а спокій — кращий вдвічі.

-----

* Тобто в школі.— Прим. Пушкіна.

Переклад М. Рильський